

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 12 (600)

ЧЕТВЕР,

9

КВІТНЯ,

1959 року

Ціна 20 коп

На всіх факультетах університету розпочалися звітно-виборні комсомольські збори.

Їх треба провести на високому рівні критики і самокритики.

Вивчаємо матеріали XXI з'їзду КПРС

З ВЕЛИКИМ ПІДНЕСЕННЯМ

З великим піднесенням пройшла теоретична конференція викладачів і співробітників фізико-математичного факультету, фізичного інституту і астрономічної обсерваторії, присвячена вивченню матеріалів позачергового XXI з'їзду КПРС.

Тема конференції — «Комуністична партія — керівна і організуюча сила радянського народу в боротьбі за перемогу комунізму» — викликала великий інтерес в колективі.

Ще задовго до конференції партбюро розробило тематику, склало списки літератури з основних питань, забезпечило консультаціями тих, хто самостійно вивчає матеріали з'їзду. Особливо велику роботу по організації конференції провів член партбюро доцент А. А. Каспар'янц.

Відкрилась конференція виступом доцента О. П. Філянської, присвяченим керівництву Комуністичної партії як головному джерелу всіх наших перемог.

Асистент кафедри математичного аналізу В. О. Кононов розповів про величну програму боротьби за 10—11 мільярдів пудів зерна, про підвищення урожайності кукурудзи, як про важливий резерв піднесення виробництва зерна.

Змістовним був насичений ретельно підібраними фактами виступ доцента Д. І. Поліщука про комуністичне виховання, про народну освіту, про розвиток науки і культури. Цінним було те, що викладачі положення він пов'язав з життям і діяльністю колективу факультету.

Свій виступ доцент В. А. Алексеева назвала: «Семирічка великих звершень». Вдало підібрані, цікаві цифри, які характеризують великі плани країни та республіки, вона пов'язала з матеріалами про розвиток нашого міста.

З великою увагою були вислухані

ні виступи старшого викладача Н. Г. Пушек про використання найновіших досягнень науки і техніки в боротьбі за створення матеріально-технічної бази комунізму, асистента В. В. Сердюка про закономірності переростання соціалізму в комунізм, доцента М. М. Швеця про комуністичне будівництво в СРСР і міжнародний робітничий рух.

Доцент Ж. Л. Броун яскраво і переконливо висвітлює основні положення теорії соціалістичної революції і розкрив програмне значення висновку про повну і остаточну перемогу соціалізму в СРСР.

Навколо деяких питань марксистсько-ленінської теорії розгорнулася жвава дискусія.

Необхідно відзначити як позитивний факт те, що поряд з глибоким вивченням матеріалів XXI з'їзду, всі викладачі і співробітники фізико-математичного факультету продовжують працювати над виконанням своїх індивідуальних планів. Причому вивчення філософії ведеться не абстрактно, а в тісному зв'язку з розв'язанням спеціальних проблем.

Так, доцент К. К. Демидов і старший науковий співробітник К. А. Позігун, досліджуючи електронні процеси в кристалах, використовують велике ленінське вчення про невичерпність електрона. Доцент Ж. Л. Броун вивчає філософію інтерпретації процесів, які виникають при ядерних реакціях. На аналізі роботи Є. А. Нестеровської і А. Б. Гольденберга ми бачимо використання діалектичних законів розвитку у вивченні елементарних процесів, які відбуваються в кристалах під дією світла, і зокрема експериментальні ілюстрації закону переходу кількісних перетворень в якісні.

Доценти П. І. Домбровський, А. А. Каспар'янц, П. І. Христиненко, Д. І. Поліщук, асистент М. М. Гудзь вивчають філософські праці Ф. Енгельса і В. І. Леніна про зв'язок діалектичного матеріалізму з природознавством, зокрема з фізикою. Вони особливу увагу приділяють викриттю сучасних форм «фізичного ідеалізму». Журнал «Вопросы философии», збірники філософських статей стали настільними.

Старший викладач Є. Б. Лейбман знайомиться з філософськими поглядами математиків Шатуновського, Слешинського та інших. Доцент О. І. Панич вивчає перші розділи нового підручника з історії КПРС.

Зараз на факультеті йде підготовка до теоретичної конференції, яка буде присвячена 50-річчю класичної ленінської праці «Матеріалізм і емпіріокритицизм».

Консультант, доцент
Я. М. ШТЕРНШТЕЙН.

З ПЕРШИХ ДНІВ II СЕМЕСТРУ

Вивчати матеріали XXI з'їзду наш курс розпочав з перших днів II семестру. Доцент Д. М. Щербачков на лекціях з історії КПРС просто і дохідливо подає матеріал. Конкретними прикладами з життя нашої партії і народу він підкріплює висловлені положення. Але перше семінарське заняття пройшло на низькому рівні. Студенти погано відповідали на поставлені запитання.

Це примусило багатьох замислитись. Наступний семінар пройшов успішно. З першого питання: «Се-

Комунисти, комсомольський актив і більшість комсомольців нашого курсу виявили в час зимової сесії відмінні і добрі знання. Цим самим студенти курсу показали, що вони вміють працювати і під час наступної сесії, при бажанні, можуть домогтися ще кращих наслідків. Прикладом у навчанні, дисципліні і громадській роботі є такі студенти, як А. Кухта, А. Бефані, В. Шванюк, Р. Данченко, І. Кондратюк, Т. Чумачок, О. Литовченко, Л. Лещина та інші. І все ж наслідки сесії нас далеко не задовольняють.

Коли взяти кількість задовільних оцінок на курсі, то вони складають 24%. Студенти Т. Буркова, Л. Хараїм, А. Сагдеев, В. Чердиченко та інші одержали по 2—3 задовільні оцінки, а студенти Л. Жмихова, Є. Тихонравова, Л. Монастирська, Г. Корчалин — по 3—4 «задовільно».

Зменшилася і кількість відмінників: з 8 по 4, тобто на 50%. Студенти Л. Макухіна, А. Сагдеев, Л. Хараїм, Б. Іщенко, Т. Богомаз одержали незадовільні оцінки.

Наслідки сесії, як бачимо, не-

втішні. Які ж причини цього? Насамперед, причини слід шукати в низькій вимогливості до себе тих студентів, які одержали задовільні і незадовільні оцінки, а також в недостатньому контролі і допомозі з боку комунистів, старост груп і особливо з боку комсомольського бюро.

Слід вказати на той факт, що в число відстаючих, як правило, попадають ті студенти, які систематично пропускали заняття, запізнювалися, були пасивними на практичних і семінарських заняттях. Пасивні вони і в ставленні до громадської роботи. Наприклад, студентки-комсомолки Л. Жмихова, М. Пучежська мають по 20—25% пропущених годин з неповажних причин.

Ці студентки вже в цьому семестрі мають від 6 до 12 пропущених годин. Комсомольське ж бюро не реагує на їх байдужість та недисциплінованість.

Найбільше число задовільних і незадовільних оцінок, а також годин, пропущених з неповажних причин, припадає на 3-ю академічну групу (староста групи — комуніст В. Лисенко, групкомсорг — В. Главенчук). Сам студент Главенчук одержав одну незадовільну і одну задовільну оцінки. А в цій групі більше комунистів і комсомольців, ніж в інших. Комунисти групи, крім т. Лисенка — відмінники навчання, але вони не зуміли зробити групу однією з кращих.

Не дивлячись на вжиті з боку партійної групи заходи щодо поліпшення роботи комсомольського бюро, істотних наслідків не видно.

Зараз партгрупа разом з активом курсу докладає всіх зусиль, щоб вивести курс в число передових на факультеті.

Д. БАТУЄВ,
парторг III курсу

Працює лаборантський семінар

З початку минулого року на географічному факультеті працює постійний теоретичний семінар самостійно вивчаючих історію КПРС. В роботі семінару беруть участь 9 лаборантів. Керує ним викладач кафедри історії КПРС А. П. Іванов.

Протягом навчального року проведено 4 заняття, на яких вивчалася питання з курсу історії КПРС, а також обговорювалися тези доповіді М. С. Хрущова на XXI з'їзді КПРС і постанова Верховної Ради СРСР «Про зміцнення зв'язку школи з життям і про дальший розвиток системи народної освіти в країні».

По з'їздівській тематі плануються чотири заняття. В середині березня відбулося перше заняття по вивченню матеріалів XXI з'їзду КПРС на тему: «Підсумки господарського і культурного будівництва в СРСР. Головні завдання

першого семирічного плану».

З доповідями виступили товариші Лебедева (староста гуртка), Ремінна, Фак та Макаруч. Всі учасники семінару взяли активну участь в обговоренні питань, зв'язаних з комуністичним будівництвом в СРСР.

Готуючись до цього заняття, товариші не лише опрацювали доповідь М. С. Хрущова на XXI з'їзді, а й ряд додаткових матеріалів, консультувалися у керівника семінару А. П. Іванова з принципових питань теми.

Заняття було змістовним і цікавим.

У травні на факультеті відбується підсумкова теоретична конференція по матеріалах XXI з'їзду. З доповідями на ній виступлять учасники семінару.

В. І. СКРИЛЬОВА.

А ЩО СКАЖЕ КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ?

Сонце гріло у голову, спину. Басс мліла. В голову лізло щось таке легке і грайливе.

Продзвенів дзвінок. Басс потягнулася. У вікно заглянув скуповджений горобець. Він легковажно цвірінчав і крутив хвостом.

Басс ще раз потягнулася.

— Ой господи, та не піду я на той триклятий практикум, — томно підкривши очі, протягнула вона.

Поруч трапився Кір'язов.

— Ідея!

Засмутився. Згадалася ціла низка наказів: «Виключити з університету», «Оголосити догану», «Суворо попередити». Згадалося, як божився, клявся, молився, прохав, плакав: буду, як золото.

Вигук почув Шітц, секретар факультетського бюро.

— Яка ідея?

— Не піти на практику, — похмуро відповів Кір'язов.

Шітц підскачів:

— Добре!

— А стипендія? — охолодив Кір'язов.

Мовчання. Напружене. Довге.

— Ура!

Шітц — центр уваги. На нього дивляться очі, і серед них — дівочі.

Шітц — вожак. Він відчуває, що росте.

— Ми всі не підемо на практику. Стипендію знімати не буде з кого. Як?

Тиша. Комсомольці ще не вірять. Вони думають, що секретар хоче їх упіймати на гачок. Вони обережні.

Вожак дивиться на них і все розуміє. Звертає погляд на своїх «підлеглих», на членів факультетського бюро Басс, Сердюка. Чи все зрозуміли?

Серйозно, без тіні усмішки «активісти» зібрали книжки і пішли

до виходу. Двері за ними зачинилися.

Тоді знялася метушня. Всі хапали книги, сумки, сумочки, портфелі, папки і летіли в двері.

Шітц гордовито посміхався.

«Маса» послухала «вождя».

Знову дзвінок. В аудиторії залишилося четверо.

За вікном цвірінчав і крутив хвостом горобець.

По темних закутках ховалися втікачі.

Іх було сімнадцять...

Може, і не все було так. Але те, що з практикуму пішло 17 чоловік — факт. І що були серед них комсомольські активісти — теж факт. І що вісім чоловік залишилося без стипендії — теж факт.

А які висновки зробить комітет комсомолу?

А. РИСЯН.

ДУМКИ ПРО МАЙБУТНЄ

ДІЯЛЬНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ БАГАТОГРАННА

Коли нам пропонували відвідувати заняття з художнього читання, то ми всім курсом організовано тікали з лекцій. З перших же днів роботи в школі я пожалувала, що не вчилася мистецтву художнього читання.

Урок буде сухим і мало цікавим, коли вчитель сам не вміє не лише вірно, а й красиво, емоційно прочитати уривок з художнього твору чи розкрити образ так, щоб учні яскраво уявили собі Собакевича чи Дикого, захопилися образом Данка і т. д.

Особливо важливо вміти добре читати твір при підготовці учнів до концертів художньої самодіяльності, бо учень вірить у правильність вимови кожного твого слова.

Робота вчителя багатогранна. Вчитель не лише викладає свій предмет, він і керує класом, а це значить живе інтересами учнів, думає про їхні невдачі та перемоги,

відпочиває з ними. Вчитель користується великою повагою і любов'ю учнів, якщо він вміє грати, співати, танцювати. Все це вчитель повинен не лише вміти, а й любити.

Для вчителя мало знати педагогіку. Інколи і знання вчителя є, а інтересу до предмету в учнів немає. Коли ми проходили практику, то прагнемо дати «вдалиий урок» і мало придивляємося, як кращі вчителі школи досягають успіху в роботі. А це потрібно робити, не упускаючи «дрібниць», яких в роботі вчителя немає.

В школу потрібно нести міцні знання, любов до свого предмету, до дітей, велику вимогливість до дітей і вміння завоювати їхню довіру.

С. М. БАРСЬКА,
вчителька Арцизької
середньої школи,
випускниця університету.

Деякі враження і пропозиції

Три з половиною роки навчання в університеті не промайнули безслідно. Невипадково уже перші безпосередні зіткнення студентів-практикантів (в основній їх масі) з шкільною роботою позитивно відповіли на хвилююче питання про здатність кожного до педагогічної діяльності.

Але подальша робота примушує замислитися над конкретнішим питанням: чи достатньо ми підготовлені до успішної всебічної педагогічної діяльності?

Почнемо з нескладної проблеми. Багато пробних уроків під час проходження практики давалися студентами в 10 класах, де вивчають українську літературу післяжовтневого періоду. Безперечно, для того, щоб донести до учнів новий матеріал, треба самому його бездоганно знати. Але курс української радянської літератури в університеті ми проходимо після практики. Звичайно, це не значить, що студенти-практиканти не читали основних творів радянських письменників. Але наскільки більшими були б можливості студентів, якби вони приступали до педпрактики, уже прослухавши курс радянської літератури. Рационально було б до наступної педагогічної практики розв'язати цю нескладну проблему (адже можна переставити цей курс місцем з курсом історії літератури народів СРСР).

Педагогічна практика показала, що студенти-практиканти не завжди вміють достатньо розкрити ідейний зміст художніх творів, глибоко проаналізувати його, дуже мало звертають увагу на психологічну сторону твору, на композицію, художні засоби, і, отже, часто-густо зводять виклад основного матеріалу (та й опитування) до голого соціологізму, до простого переліку фактів. Такі явища деякою мірою впливають і з університетської «практики»: не таємниця, що студентів під час екзамену інколи досить тільки переказати зміст твору, щоб йому була забезпечена найвища оцінка.

Дуже прикро, що студенти недостатньо володіють рідною українською мовою. Тому не диво, що під час уроків вони не тільки мало вправлялися учнів, але й самі допускали ті чи інші мовні огріхи

(особливо русизми): «восісот», «понятно», «случайно», «то-єсть», «являється», «хватить», «но», «да», «слабий», «підскаже», «шаг», «подробно», «вопцим», «врем'я», «однако», «кажется» і т. п. Такі слова, на превеликий жаль, можна було почути майже на кожному уроці студентів-практикантів. Взагалі, на факультеті недостатньо приділяється увага тому, щоб привчити студентів ставитися до мови серйозно, свідомо. Під час опитування на екзаменах майже не враховуються не виправляються грубі, неприпустимі для всякої освіченої людини мовні помилки. А слід би!.. Бо не тільки соромно, але й ганебно студентам не знати своєї рідної української мови, і тим більше, що вони самі будуть навчати цієї мови підрастаюче покоління.

А. БОРТНЯК.

ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ НАС ГОТУЮТЬ ПОГАНО

Мабуть, ніхто не був задоволений практикою більше, ніж ми, нікому, мабуть, вона не дала стільки корисного, ніж нам, практикантам-ананьівцям. А сталося так через ті особливості і труднощі, які наблизили нашу практику до справжньої викладацької роботи.

Учні школи, де ми практикувалися, відзначались дуже слабкою попередньою підготовкою, тому ми зразу пірнули в ту велику й нелегку роботу, яку ведуть викладачі, щоб навчити дітей лічити, писати, читати (так-так, навіть читати, бо деякі учні V—VI класів читають ще по складах).

Усі ці особливості, усі ці труднощі, до яких додавалися ще й інші, дрібніші, принесли нам багато прикрих хвилин, але ще більше практичної, відчутної користі. Ми тепер знаємо, які труднощі чекають нас в педагогічній роботі, і знаємо, як ці труднощі подолати, — адже ми їх подолали на практиці. Сприяла цьому добра методична підготовка, досить глибоке знання фактичного матеріалу.

Але все це стосується лише роботи учбової. А в школі поряд з нею ведеться ще робота виховна. Їй приділяється стільки ж, якщо не більше, уваги.

Г. ЯРМУЛЬСЬКИЙ.

Теплота весни

За вікном засніжені степи,
б'ється вітер об пружні гілки,
розмальовані дзвенять шибки...
А урок іде...

Переді мною очі малюків
світлим вуглинкам горять!
Моя юність сонячних років
зробить все для завтрашнього
«п'ять»!

Гордий я, що теплота весни,
передана до дитячих сердець,
в їх душі дасть урожай рясний
в життєвий герць!

Моя перша вчителька

М. І. НОВІКОВ

Головна мета виховання є та, щоб зробити дітей щасливими людьми і корисними громадянами.

Я не можу розповісти красиво і з усіма подробицями. Справа ось у чому...

Я — козачар другого класу Одеського торговельного порту. Працював у колгоспі, на заводі, на буксирі, на зерносові. Тепер вчусь в Одеському університеті...

А було так. Закінчилась війна. Мені, слабенькому хлопчикові, — сім років. Веде мене мати до першого класу. Через 2 роки захворів на ревматизм — загубив рік.

1 вересня 1946 року йду знову в перший клас...

Кожен з нас зустрічав на своєму шляху багато вчителів, різних вчителів. Скажемо відверто, в невдачах учня часто винуваті і вчителі. Я залишився на другий рік в першому класі. Доки ж спотикатися мені?..

В 1947 році в Одеську школу № 72 прийшла молода вчителька Людмила Іванівна...

Вона зрозуміла мене, зуміла знайти підхід і до мене, і до ще слаб-

ших учнів, ніж я. В п'ятий клас я перейшов майже відмінником.

...Перед батьківськими зборами мама простягнула мені помаду — красиву, цікаво прикрашену закордонну губну помаду.

— Вона до лиця Людмилі Іванівні — подаруй їй. Більше нічого нема. Збирала гроші на подарунок, та в нас...

Дійсно, всі післявоєнні роки ми жили бідно.

Я взяв помаду. Приніс на квартиру до вчительки і, не дивлячись їй в очі, сказав:

— Людмиле Іванівно, це від мене і мами. Мама сказала, що ця помада вам до лиця.

На зборах я побачив: вчителька гляне на мене і усміхнеться: щоб не образити мене і маму, вона ледь-ледь навела губи, хоча раніше ніколи не фарбувала їх. Їй дійсно було до лиця...

Восени 1958 року життя раптово залишило мою першу вчительку. Вона померла після невдалої операції, покинувши на руках у чоловіка хлопчика Славіка та маленького Вовочку, дуже схожого на свою маму.

Я хочу, щоб вони вирости щасливими, віру в їх щасливе майбутнє.

більше, уваги. Відповідно такої ж якщо не більшої, важливості, повинна бути підготовка до цієї роботи на факультеті. Наслідки виховної роботи практикантів (і я певен, що таке ж становище і в інших групах) мізерні. Труднощі в цій галузі навалилися на нас також з перших же кроків. Але з якого боку підійти до цієї справи, ми не знали. Ми не уявляли навіть, як треба зайти в клас, як знайомитися з учнями. Чи стати зразу ж на рівну ногу з керівником, чи деякий час походити й придивитися до його методів? Чи почати знайомство з класом по журналу, чи в бесіді з учнями, чи з характеристиками керівника? Чи, може, є інші, більш ефективні методи?

Можуть заперечити, що це такі дрібні питання, на які навіть не варто звертати уваги. Можуть заперечити, що ці питання настільки конкретні, що їх можна вирішити тільки на місці. Але хто пройшов практику, добре знає, які ці питання важливі, особливо коли за короткий строк ти повинен увійти в робочий ритм класу.

Про виховну роботу ми чули в університеті в основному абстрактні фрази. Нас вчили, що в учнів треба виховувати патріотизм, комуністичний світогляд, колективізм, бережливе ставлення до соціалістичної власності, що їм треба прищеплювати естетичні смаки, будити в них любов до мистецтва, зокрема до літератури, живопису, театру, музики...

Що треба виховувати — ми знали. Проте як це треба робити — для нас було загадкою. Правда, де-хто вже раніше працював у школах, піонерських таборих, поза-шкільних організаціях і мав якийсь уявлення хоча б про основні методи праці... Дехто полав до досвідчених педагогів, які коментували

кожен крок практиканта, кожен його помилку й кожне досягнення, які узагальнювали кожну конкретну ситуацію.

Але ці «дехто» не склали навіть і 20%. Інші повинні були дублювати своїх керівників або на свій страх і ризик вигадувати якісь заходи з голови.

Та з пустої голови, нічим в університеті не наповненої, нічого й не вигадася. Чи може, наприклад, навчити учнів художньо читати студент, який ніколи над питанням виразного читання не працював? Що може розповісти про культуру малюнку студент, який навіть олівця в руках не тримав?

Чим зможе допомогти самодіяльності студент, який драмгурток бачив тільки зі сцени?

Який спортивний захід зможе провести студент, не знайомий навіть зі спортивними термінами?

Можуть заперечити, що всіма цими питаннями повинні займатися в школі спеціальні люди: викладач малювання, керівник драмгуртка, викладач фізкультури. Нічого подібного! Ці питання будуть майже щодня поставати перед керівником класу й вимагати якнайшвидшого розв'язання.

Погана підготовка в галузі виховної роботи призвела до того, що ми не змогли навіть познайомитися як слід з виховною роботою школи. Особливо це стосується позакласних органів: учкому, піонерської та комсомольської організації, педагогів, стійної преси школи. Ніхто з практикантів не звернув уваги на стан роботи цих органів, не взяв нічого позитивного, не відкинув нічого негативного, — ми були звичайними сторонніми спостерігачами. Нікого не хвилювало те, що за цілий рік не підготовлено жодного учня до прийому в піонери або в комсомол. Ніхто не поцікавився, а скільки ж засідань провів учком і чим займався на цих засіданнях.

І як могли реагувати практиканти на це, коли вони не знали, чи повинна бути в школі вчительська газета; не знали, скільки засідань потрібно проводити учком (за правилом, а не в цій школі); не знали, чим повинні займатися піонерська та комсомольська організації; не знали навіть структури піонерської дружини.

Внаслідок цього виховна робота пройшла повз нас, і ми змогли подолати тільки перший, конкретний етап її — знайомство з учнями. Та й то в неповній мірі.

Наступного року по наших стопах пройду практику інші студенти, і хочеться, щоб вони були в кращих умовах відносно виховної роботи. Щоб їм на лекціях з педагогіки розкривали не тільки завдання керівників, а й передавали конкретні методи й прийоми розв'язання цих завдань.

Щоб їх знайомили не тільки з літературою і мовою, а й з роботою шкільних органів, з тими вимогами, які ставляться до цих органів.

Яким чином досягти цього — про це вже повинні потурбуватися кафебри. Але на підготовку студентів до виховної роботи треба звернути серйозну увагу.

А. СИНІЧЕНКО,
студент II курсу
історичного факультету.

Л. ЄДИВІЧ.

10 квітня

минає 15 років з дня визволення Одеси від тимчасової фашистської окупації в період Великої Вітчизняної війни

С. БЕЛОЗЕРОВ.

БОЕВАЯ ПЕСНЯ

(Партизанский марш)

Саранчою враги налетели,
Кровь рекою льется в нашей стране,
Наши нивы, сады опустели,
Города и деревни в огне...
Долго ль будут враги издеваться
И родимый наш край осквернять?
Мы должны на борьбу все подняться
И врагов из Отчизны прогнать!
В бой вступайте, товарищи, смело,
Пусть сомнений не знает боец,
Мы воюем за правое дело,
Мракобесию будет конец!

Мы расправимся круто с врагами,
Их осыплет свинцовым дождем!
Никогда мы не будем рабами,
Оккупантов в боях разобьем!
Мы народ наш великий прославим,
Уничтожив пришельцев-врагов,
Мы Европу от гуннов избавим,
От фашистских кровавых подков!
В бой вступайте, товарищи, смело,
Пусть сомнений не знает боец,
Мы воюем за правое дело,
Мракобесию будет конец!
1943 г.

Освобожденной Одессе

(Песня)

Сползла огневая завеса
С любимых морских берегов,
— Одесса, родная Одесса,
Приветствуй своих земляков!
Тебя мы в боях защищали,
Мужая в тяжелой борьбе,
В разлуке тебя вспоминали,
Лелея мечту о тебе...
В боях за Воронеж и Харьков
Стоял перед нами мираж —
Платаны Приморского парка
И шумный Лузановский пляж.
— Вперед! За родную Заставу!
У Волги звучал наш призыв.
В атаку мы шли на Полтаву —
Маячил Одесский залив!..
Мила нам Одесса родная,
Жемчужина южных степей.

Салютам московским внимаю,
Мы думали часто о ней.
Мы верили в силу народа
И в правое дело Кремля.
Наш край озарила свобода,
Ликует родная земля.
...Грустят у театра софору,
Беседу веда о былом:
— Хлебнула немало ты горя
Под тяжким фашистским ярмом.
По городу много прогалин
На месте нарядных домов,
Под горами черных развалин
Погиб легион земляков...
...Уже поднимаются дружно
Грядущего счастья ростки.
Поют о красавице южной
Судов уходящих гудки...
1944 г.

ЧЕРЕЗ 15 РОКІВ

Хороше пройтися широкими солянними вулицями, озирнутись навколо себе.

Як змінилась Одеса за останні 15 років! Майже зовсім зникли сліди війни. На місці колишніх руїн височать багатопверхові будинки. А скільки їх зараз споруджується у різних районах міста: на вулиці Б. Хмельницького для працівників аеропорту, на вулиці Леніна для робітників заводу «Кінап», на вулиці Кірова для дослідно-механічного заводу. Та чи можна їх перелічити?

За цю семерічку будуть споруджені нові житлові масиви в районі Аркадійської дороги, в південно-східній частині Одеси, в районі Застави-першої, які дадуть місту понад 120 тисяч квадратних метрів житла.

Закінчується будівництво першого в Одесі панорамного кінотеатру. Великі роботи проведені по озелененню міста. Засаджуються приморські схили, береги Хаджибейського та Куяльницького лиманів, плато Живахової гори.

«Перетворимо Одесу на місто-сад!» — кажуть одеські комсомольці.

Росте потяг молодих робітників до освіти, знань.

На ряді передових підприємств — судноремонтному заводі № 1 та інших — створено громадські інститути передових методів праці. При

деяких клубах відкрито університети культури.

Покращується побутове обслуговування одеситів. Відкриваються нові їдальні (вул. Чкалова, Ботанічна та інші), ресторани (парк ім. Котовського, 10-та станція В. Фонтану), кулінарні магазини.

Міцні культурні зв'язки існують між Одесою та іншими містами і зарубіжними країнами. Тільки за останній час у нас відбулись гастролі скрипаля Л. Когана і грецької піаністки Ріти Бубуліді, піаніста А. Серебрякова і румунського співака Ладислава Коця.

Бурхливим, насиченим трудовим і культурним життям живе рідне місто!

Г. ПЕДАХОВСЬКА.

ШАНОВНИЙ ТОВАРИШУ РЕДАКТОРЕ!

В лікарні, в одній палаті з нами, лежить студентка філологічного факультету Галя Яцентюк. Ми любимо її, як рідну. Хороша дівчина Галя. Дуже приємно нам спостерігати, якою увагою оточили її студенти факультету. Часто до Галі Яцентюк приходять студенти Л. Сагайдак, А. Колосова, Л. Змієнко, Л. Кувшинова, О. Туровська, О. Сировецька, В. Токарєнко, Г. Дарієнко, М. Тувиченко, Л. Попкова, А. Бакала та інші. Справжня дружба допомагає Галі мужньо переносити свою хворобу.

Дружба — велика сила. Ми раді, що це глибоко розуміє молодь факультету.

КАМЕНСЬКА, КУЛИНИЧ, КОВА, ПРОСКУРИНА, ЧЕРНЯК, РУДА.

Готуємось до поїздки в Чернівці

Поїздка колективу художньої самодіяльності до Чернівецького державного університету є великим і відповідальним звітом студентських самодіяльних гуртків.

Минула олімпіада показала, що у нас є що показати в Чернівцях, що наша художня самодіяльність досягла вже значних успіхів. Хороший естрадний оркестр має філологічний факультет. Розширення його за рахунок студентів інших факультетів дасть університетові оркестр, з яким не соромно буде їхати і в Київ.

З задоволенням прийме студентська молодь Чернівців і нову пісню П. Майбороди та А. Малишка «Рушник» у виконанні студентів філологічного факультету В. Антонока та І. Мальваного.

Значно гірший вигляд мають університетський хор і танцювальний колектив. Керівникам цих само-

діальних колективів та студклубові доведеться добре попрацювати, щоб виступи хору і танцювального колективу в Чернівцях принесли успіх нашому університету. Особливу увагу потрібно звернути на відвідування студентами занять і репетицій.

Недоцільним здається нам існування окремо двох танцювальних колективів: університетського та хімічного факультету. Якщо доповнити один за рахунок іншого, то за місяць, який залишився до поїздки в Чернівці, можна зробити багато.

Болочим є також питання з костюмами для наших самодіяльних акторів. Ректорат повинен виділити більше коштів на костюми, а також на інструменти.

В зв'язку з поїздкою в Чернівці проблема костюмів потребує негайного вирішення.

Поїздка до Чернівців вимагає великої, кропіткої і напруженої підготовки. Від активної участі кожного студента в цій підготовці залежить успіх нашого самодіяльного колективу.

В. МОРОЗ.

На фото: грає студент IV курсу фізмату Протопопов.

На фото: виступає студент V курсу геофаку Добров.

ЗАХИСТ ДИПЛОМНИХ НА КАФЕДРІ ФІЛОСОФІЇ

В кінці березня на кафедрі філософії відбувся захист дипломних робіт студентів VI курсу історичного факультету заочного відділу. Теми, обрані дипломантами, актуальні. Успішно захистив дипломну роботу випускник Ф. Т. Запирченко. Тема його роботи: «Непорухний союз робітничого класу і колгоспного селянства — джерело непереможності радянської держави». Під час роботи над дипломною він не обмежився вивченням друкованих праць. Багато досліджено ним місцевих матеріалів.

Цікавою і самостійною була робота С. Т. Нагірного: «Походження і класова суть раннього християнства». Багато попрацювали над темами студенти В. А. Ледуховський («Критика сучасного ревізіонізму») і С. І. Кольбедюк («В. І. Ленін про мирні шляхи розвитку революції в 1917 році»).

Вміння самостійно узагальнювати матеріал проявив випускник В. Є. Максимець у своїй дипломній роботі «Про своєрідність форм переходу різних країн до соціалізму».

Роботи цих студентів оцінені кафедрою на «відмінно» і «добре». Добре написали дипломні роботи також студенти А. Ф. Коптева («Мирне співіснування двох систем: соціалізму і капіталізму») та Т. З. Кожухар («Переростання буржуазно-демократичної революції в соціалістичну»).

О. І. ВИСОЧАНСЬКА, старший лаборант кафедри філософії.

Повсякденно контролювати роботу гуртків

Боляче було слухати виступ університетського хору 28 березня на міжвузівській олімпіаді художньої самодіяльності. Певна вина в цьому падає на керівника хору тов. Євелева, який, безперечно, знає свою справу, але не має достатніх організаційних здібностей.

Не був представлений на міжвузівському огляді танцювальний колектив університету, хоч в його репертуарі налічується декілька різноманітних танців. Тут вже пряма вина керівника колективу тов. Черткова, якому, при його добрих організаційних якостях, бракує почуття відповідальності. Адже колектив танцюристів не виступив лише через те, що його керівник не

з'явився на дві останні репетиції і на огляд.

Не продемонстрував своєї продукції і драмколектив (керівник тов. Беркович).

Тому непоганий в цілому виступ університету на міжвузівській олімпіаді треба віднести не за рахунок загальноуніверситетських гуртків, а за рахунок факультетів. Очевидно комсомольському комітетові і студентському клубові треба більш серйозно підходити до підбору керівників гуртків і до їх роботи.

Зараз, в період підготовки виїзного концерту до Чернівців, культурно-актив повинен закріпити все найкраще, що виявилось під час університетської олімпіади художньої самодіяльності, забезпечити кваліфікованими керівниками вокалістів, естрадну групу філологічного факультету, поповнивши її музикантами з інших факультетів, доповнити чоловічий склад університетського хору за рахунок студентів фізмату та істориків.

Перед керівниками гуртків треба поставити конкретні завдання, а члени студклубу та комітету комсомолу повинні відвідувати репетиції, повсякденно контролювати роботу гуртків.

Л. МЕЛЬНИЧУК, член комітету комсомолу.

М. В. ГОГОЛЬ В ОДЕСІ

Після кількох років закордонних мандрювань з радістю повертався М. В. Гоголь на батьківщину. Одеса була першим російсько-українським містом, куди приїхав письменник із Константинополя в квітні 1848 року.

Витримавши належний карантин, Гоголь 30-го квітня вийшов у місто, де провів декілька днів.

Жив він за Сабаневим мостом у флігелі будинку Трошинського.

Гоголь приїхав у місто, яке було овіяне ім'ям Пушкіна. Зустріч з братом поета, Львом Сергійовичем Пушкіним, викликала спогади і розмови про поета.

Гоголь почував себе легко і вільно тільки серед по-дружньому близьких людей. В тісному невеликому колі друзів Гоголь згадував про Італію, говорив про найновіші явища літератури, про порядки в Росії, цікавився, чи є в Одесі книжкові магазини, чи багато тут читають.

Із спогадів сестри Гоголя відомо, що 9-го травня він уже був у Василівці, маєтку матері в Полтавській губернії.

Це коротке перебування письменника в Одесі залишило в нього добрі враження. Зиму 1850/51 рр. Гоголь вирішив провести на півдні. Їхати за кордон йому не хотілося з ряду причин, і він обрав Одесу (за його словами, для роботи йому було потрібне сонячне тепло, можливість відпочити і погуляти на повітрі).

В жовтні 1850 року по розмитій дощами дорозі Гоголь з Москви приїхав в Одесу. Жив він і на цей раз в будинку свого родича Трошинського, за Сабаневим мостом, на Надеждинській вулиці (тепер вулиця Гоголя, будинок № 15, де у дворі на флігелі є меморіальна дошка).

Квартира складалась із двох маленьких кімнат, дуже просто обставлених

Основним прагненням Гоголя було працювати. «Робота—моє життя», «не працюється, не живеться»,—писав Гоголь з Одеси Плетньову в грудні 1850 року.

Почував себе Гоголь в Одесі непогано, тому що зима, за його словами, була сприятлива. Він мав можливість писати ранками, бував у близьких йому людей. В будинку Л. С. Пушкіна Гоголь зустрічався з одеською інтелігенцією. Він був знайомий з викладачами Рішельєвського ліцею Павловським, Міхневичем, Мірзакевичем, зустрів тут кількох своїх товаришів по Ніжинському ліцею. Часто бував Гоголь у будинку Репніних, де захоплювались його творами і де він сам з задоволенням слухав українські пісні, мелодійність яких викликала у нього захоплення.

Особою і творчістю письменника цікавилась молодь, яка навчалася в Рішельєвському ліцеї, але через свою соромливість Гоголь ховався від цікавих поглядів ліцеїстів.

А. М. Толченев, тоді актор російського театру в Одесі, розповідає у своїх спогадах про бесіду з Гоголем з питань мистецтва, про погляди Гоголя на людей, які працювали в галузі мистецтва: «Мистецтво вимагає всієї людини. Живописець, музикант, письменник, актор — повинні неподільно відда-

ватися мистецтву, щоб значити в ньому що-небудь».

Гоголь любив театр, сам був прекрасним читцем. Акторам російського театру, які готували до постановки «Школу жінок» Мольєра для бенефісу талановитого артиста Г. І. Шуберт, Гоголь прочитав цю п'єсу, і актори були захоплені простотою, невимушеністю читання.

В ресторані Оттона на Дерибасівській вулиці Гоголь читав у дружньому колі свою п'єсу «Лакієвська», хвалив п'єсу Тургенева «Позов». В той час російський театр в Одесі поставив його комедію «Ревізор».

Вийшов Гоголь із Одеси в квітні 1851 року. Він збирався і наступну зиму теж провести в нашому місті, але тяжка хвороба не дозволила йому здійснити далеку подорож.

В першій половині XIX ст. у нашому місті жив Пушкін, який «видав грамоту» Одесі, її відвідав Белінський, який оспівав її у своїх листах 1844 року, тут жив Гоголь, який виніс спогади про сонце півдня, про благодатне Чорне море. Пам'ять про це дорога кожному громадянину нашого рідного міста.

Доцент З. А. БАБАЙЦЕВА.

Вечір, присвячений М. В. Гоголю

Драматичний гурток філологічного факультету підготував цікаву програму, присвячену 150-річчю з дня народження М. В. Гоголя. З цією програмою гурток блискуче виступив на міжфакультетській олімпіаді. 5 квітня гуртківці повторили свій виступ на спільному вечорі відпочинку студентів-філологів та студентів вищого морехідного училища.

На цьому вечорі прозвучали уривки із безсмертних гоголівських

творів. Всі вони були зустрінуті глядачами із захопленням.

Особливо великим успіхом користувалися уривок із комедії «Ревізор» у виконанні студентів А. Рощевської, Л. Каменської і В. Березинського та інсценізований уривок із повісті Гоголя «Сорочинський ярмарок», який дуже добре виконали М. Пресіч, І. Бобровський та Б. Дерев'яко.

А. ГОНТА.

Визначний український плодовод

(До 40-річчя з дня смерті Л. П. Смирненка)

Хто не знає прекрасних яблук, якими переповнені осінні базари Одеси — Ренет Смирненка? Цей сорт вивів Лев Платонович Смирненко, визначний вчений-плодовод. Народився Лев Платонович в 1855 році в селі Млеєві, Київської губернії.

Лев Платонович закінчив середню школу в місті Одесі, а потім Новоросійський (Одеський) університет. В 1880 році, після закінчення університету, він був висланий до Східного Сибіру за свої передові революційні погляди. Незважаючи на несприятливі умови, він успішно займався садівництвом і у засланні. В 1887 році Лев Платонович повернувся із заслання на батьківщину, в село Млеєво, і енергійно взявся за розробку розсадника. Він перший в Росії усвідомив значення садівництва як промислової галузі сільського господарства

*) На одеських ринках це яблуко неправильно називають «северинка».

і звернув увагу на створення промислових асортиментів плодів для всієї Росії.

В процесі напруженої праці ним створені промислові асортименти плодів для України. В колекції Л. П. Смирненка було більше 3000 сортів плодоягідних культур, а саме: декілька сортів яблунь, груш, слив, вишень, черешень, абрикосів тощо.

Лев Платонович залишив також велику літературну спадщину. Його наукові праці в галузі садівництва створили йому широку популярність в нашій країні і за кордоном.

Сім'я Смирненка мала тісні зв'язки з відомим революціонером О. І. Желябовим (1850—1881 рр). Тісна дружба зв'язувала цю сім'ю і з В. Г. Короленком. А в час свого перебування в Криму він познайомився з А. П. Чеховим. Розповіді Л. П. Смирненка про українські сади, про садівництво справили на А. П. Чехова велике враження, а пізніше вони лягли в основу по-

вісті А. П. Чехова «Черний монах».

А. П. Смирненко був широко освіченим вченим-плодоводом. За досягнення в садівництві Л. П. Смирненко нагороджений двома призами всеросійських виставок і золотим медаллю французького помісничого товариства.

З встановленням на Україні в 1919 році радянської влади розсадник Л. П. Смирненка, за проханням господаря, був націоналізований, а Лев Платонович призначений його завідуючим.

В час денікінщини, восени 1919 р., Лев Платонович Смирненко був убитий бандітами.

В 1921 році на базі розсадника була організована Млеєвська садово-городня станція і Центральний Державний Плодовий розсадник.

Зараз розсадник перетворено в Млеєвську науково-дослідну станцію садівництва.

Т. М. ГОЛЬД,
головний бібліограф наукової бібліотеки університету.

„ФІЛОЛОГ“

В цьому році редакція «Філолога» (відповідальний редактор — доцент Г. М. Міжевська) набагато серйозніше, ніж в минулі роки, поставилася до випуску факультетської стінгазети.

7 щогорічних номерів «Філолога» — це сім бойових, змістовних листів, добре, зі смаком оформлених і в художньому і в технічному відношенні. Тут і проблемні статті, і влучні замітки, і цікаві нариси, і дотепні фейлетони. І навіть факультетським поетам немає на що ображатися — їх друкують щоразу. Газета широко висвітлює працю наших комсомольців на цій лінії та в колгоспі, цікаву роботу студентів-дослідників під час діалектологічних експедицій, подорожі студентів по рідному краю.

Газета, незважаючи на наявність на факультеті двох великих наукових бюлетенів, цікавиться науковою роботою студентів та викладачів. Крім того, в ній часто розповідається про великих діячів літератури, культури та мистецтва, про роботу театрів, обговорюються вистави, художні твори тощо.

Особливо велику увагу звертає га-

зета на навчання студентів — і це цілком закономірно. Зараз особливо висвітлюється праця випускників над дипломними і студентів інших курсів — над курсовими роботами.

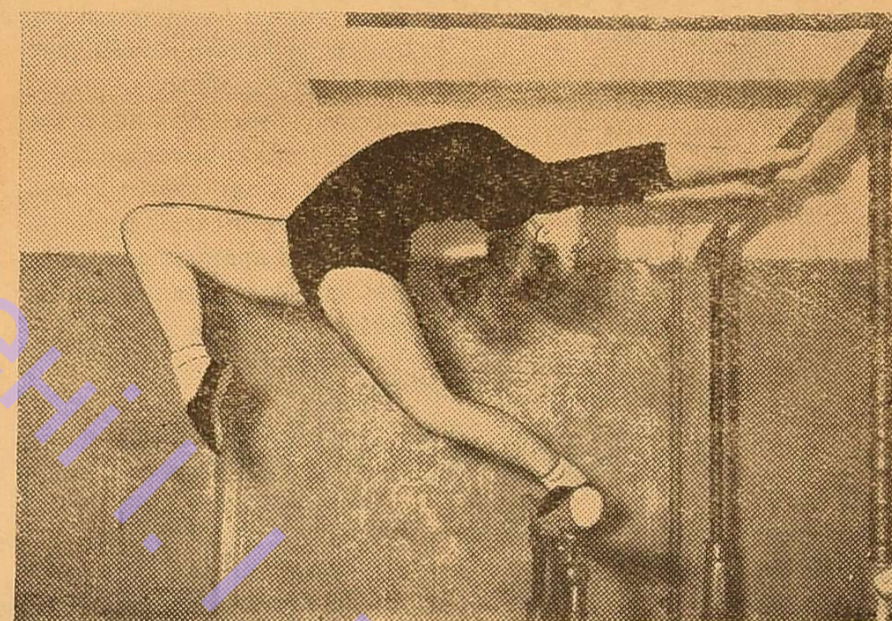
Газета постійно ілюструється фотографіями, рисунками, вирізками.

Хочеться назвати ряд кращих заміток та нарисів, що з великим інтересом були прочитані і широко обговорювались в колі студентів: «На власні очі» — нарис М. Ільєнкова, «Його справжнє обличчя» — колективний фейлетон студентів III курсу, «Проста і скромна» — нарис І. М. Дузя, «На IV з'їзді славістів» — нарис В. В. Мартинова, «У львівських комсомольців» — стаття Н. Лейдермана, «Вперше на українській сцені» — рецензія Г. Шендрика.

Проте слід зауважити, що на сторінках «Філолога» не розгорталися ніяких дискусій, суперечок — і це зовсім не з тієї причини, що немає тем для дискусій або потреби в них. Просто редакція «Філолога» упустила цю цікаву і потрібну справу.

Б. АНАТОЛЕНКО.

Спорт

Студентка V курсу біологічного факультету Олена Марун'ко виконує «міст на брусах». Фото П. Дутка.

Змагаються волейболісти

1 квітня розпочалися змагання на першість університету з волейболу. Першими зустрілися жіночі команди географічного і історичного факультетів. Обидві команди грали погано. Відчувалося, що волейбол не популярний серед дівчат цих факультетів. Виграла з рахунком 2:0 команда географічного факультету. Перемогу цю можна пояснити більш рівним складом команди географів і кращим прийманням м'яча.

Потім зустрілися жіночі команди фізико-математичного і біологічного факультетів. Мало хто сумнівався в легкій перемозі чемпіона університету — команди фізико-математичного факультету. Але біологи виявили велику волю до перемоги. Гра проходила в гострій боротьбі. Закінчилася вона перемогою студенток фізмату.

Наступною була зустріч між чоловічими командами географічного

і історичного факультетів. Перемогу одержали географи з рахунком 3:1. Але географи все ж грали нерівно, а інколи безвідповідально, очевидно, переоцінили свої сили. Грали вони, звичайно, краще за істориків, але не на повну силу своїх можливостей.

Останніми в цей день зустрілися чоловічі команди фізико-математичного і біологічного факультетів. Минулорічний чемпіон університету, команда фізмату, легко виграла цю зустріч і показала, що вона і в цьому році претендує на 1-е місце в університеті.

Ігри на першість університету тривають.

Змагання проходять в спортивному залі на Ласточкина, 28.

Вхід для болільників безплатний.

Л. МАТВЄЄВ.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.